

GOSINZEANA

REVISTA ILUSTRATĂ SĂPTĂMÂNALĂ

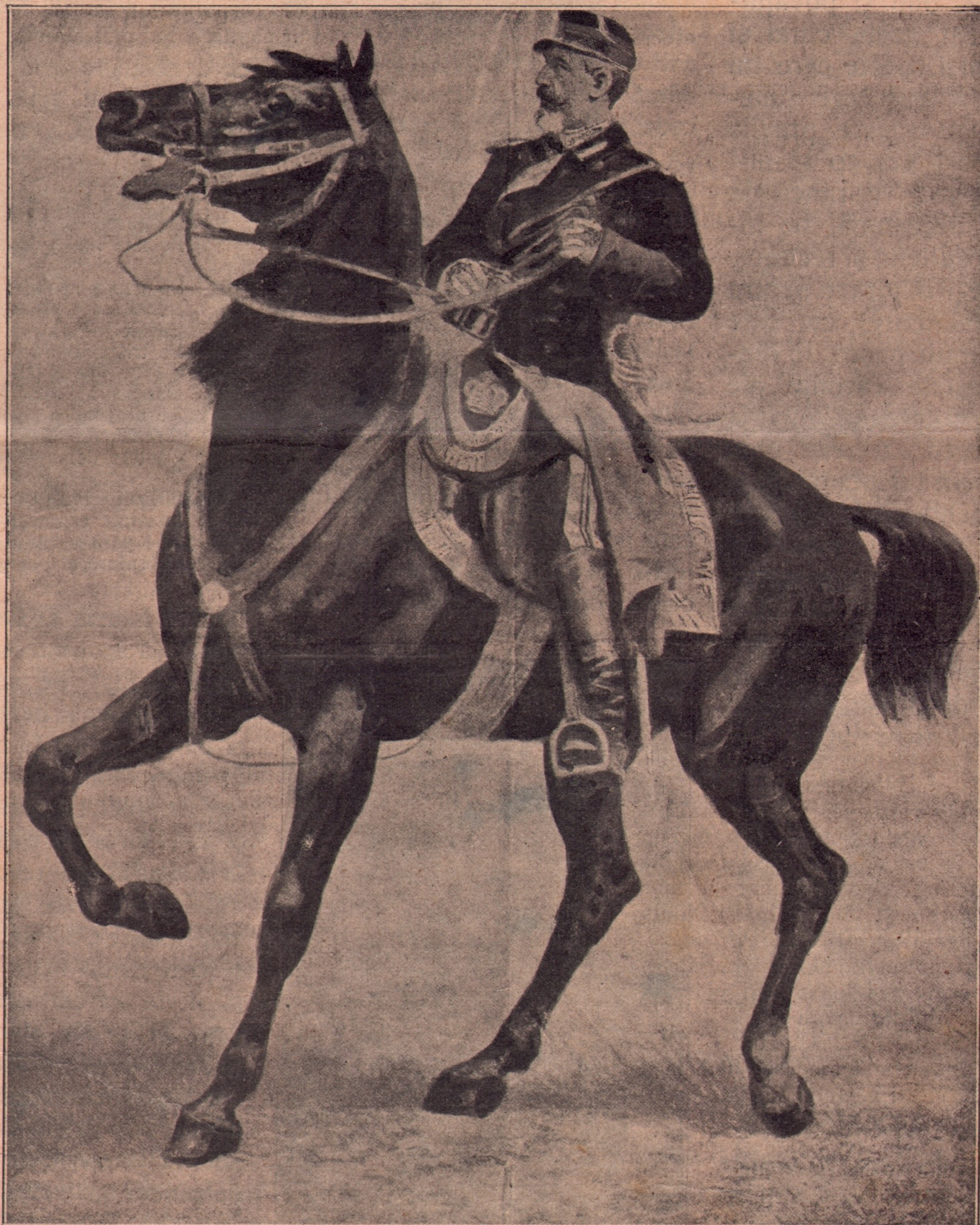
□

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

Anul III. — Nr. 30.

Abonamentul: Pe an 12 cor. Pe $\frac{1}{2}$ an 6 cor.
In străinătate 20 cor. □ Un exemplar 20 bani.

Orăștie, 3 August 1913.

Maestatea Sa Regele Carol I. al României.

Spre înțeleptul și viteazul rege

Carol I, al României se îndreaptă astăzi și privirile noastre pline de suferință, căci înțelepciunea sa mare și vitejia sa fără păreche, trezește și în sufletul nostru un strop de nădejde și un picur de credință. Ne închinăm lui, nu ca unui stăpânitor și nu în încăperile modeste ale bisericuțelor noastre de bârne, ci ca unui părinte cuminte, bun și povățuitor, în adâncul acela curat și tainic al inimei, peste care nu poate pune stavilă lege omească și pentru care pravilă nu există. Ni-i scump și ni-i sfânt, cu toate că poruncă la asta nu ne îndeamnă, ne îndeamnă însă sufletul și recunoștința cu care-i datorăm pentru înțeleapta oblăduire, cu care conduce pe frații noștri de dincolo de crestele cărunte ale Carpaților. Fericirea și bucuria noastră e aceea a fratelui bun, care se bucură nu pentru că el e fericit, ci pentru că fratele său mai mare e mândru, voinic și biruitor. Să nu ni se iee această în nume de rău, să nu ni se scrie, ca păcat, căci sentimentul acesta e natural și nu se poate strivi, decât străpungând sufletul care-l nutrește...

Zilele de vitejie prin cari trece neamul nostru acum, nu pot să ne lase reci și nesimțitori nici pe noi, cari nu alergăm pe vânt și pe ploaie pe meleaguri necunoscute și pline de primejdii. Fiorul sfânt al clipelor de sărbătoare trebuie să ne pătrundă, ca să ne întărim sufletul și să ne primenim credința, care, vai, s'a clătinat așa de mult în anii din urmă...

Pentru asta se 'ndreaptă ochii noștri spre înțeleptul și viteazul rege Carol I. al României și pentru asta ne închinăm lui. Înțelepciunea și vitejia sa cu care croiește acum o nouă

soarte României, ne întărește și pe noi și ne înalță. Iar în durerea și desnădejdea noastră de azi de credință și de îndemn avem mai mult, ca ori-când, nevoie.

La moartea poetului IOSIF

Am văzut pe poetul Iosif pentru întâiași dată la sărbările jubilar ale „Asociațiunii“, în 1911, la Blaj. Din anii de pension încă îmi stăruiau în inimă minunatele „Patriarhale“ cu cadența lor dulce și duiosul poem „A fost odată“. Și doream din tot sufletul să cunosc pe Iosif, a cărui icoană mi-o făcusem în închipuire dela citirea celor dintâi versuri ale poetului. În amurguri, când scăpăta soarele după coaste de pădure și se lămurea un plâns discret pe marginea orizontului, în roșaja depărtărilor, nu știu de ce, mă gândeam totdeauna la Iosif. Susurul frunzelor îmi părea că aduc o tânguire domoală, depărtată, svonul unei inimi care plânge închis, nesimțită de nimeni. Și în această jale fină, ascunsă, eră par'că atâta suflet din

Noul ministru de războiu al Germaniei.

versurile lui Iosif. De aceea eu îmi închipuiam, că Iosif trebuie să fie un tânăr cu ochi duiosi, cu privirea bună, iertătoare, care ascunde în adâncuri dureri nebănuite. Un cântăreț sfios și binecrescut, care simțindu-și comoara din suflet, nu-și poartă fruntea prin lume ca o tabelă de reclamă, dupăcum fac atâția trubaduri cu inimi pustii din zilele noastre. Cam în aceeaș vreme când ardeam de nerăbdare să văd pe Iosif, „Luceafărul“ aducea o poezie iscălită de dânsul. Am citit într-o răsufare versurile poetului meu favorit. Și „Cântărețul“ îmi întărea cu desăvârșire închipuirile mele cu privire la Iosif. Iată, îmi stăruie și acum în inimă auto-portretul lui:

El n'ar dori să-l recunoască
Pe lume nimeni niciodată,
Să poarte pururea o mască
Pe fața lui de chin brăzdată.

Să treacă nebăgat în seamă
Necunoscut printre mulțime
Ce nici nu știe cum îl cheamă
Pe tristul făurar de rime...

Dar seara, când trudit de cale,
Se 'ntoarce 'n casa lui sihastră,
S'audă cântecele sale
Cântate dela vreo fereastră,

S'asculte încet și să nu-i vină
În minte cântecele-acele,
Să-i pară-o inimă streină
Că suferă și plânge'n ele...

Așa trebuiă să fie Iosif! Fără îndoială. O spune el însuș. Apoi l-am văzut la Blaj. Se adunaseră scriitorii în grădina de peste Târnava, la banchetul dat în onoarea presei. În fruntea mesei stă maestrul Caragiale, apoi Liciu și Effimiu, Ciura și alții. Eu stam cu familia noastră la o masă mai retrasă, alături. Și trăiam cele mai fericite clipe ale vieții mele! Căci se poate închipui o fericire mai mare decât să vezi pe aceia, cu cari stai atâta de povești în lungile seri de iarnă cetindu-le operele? Mișcările nervoase, sbucnirile maestrului Caragiale îmi păreau ca licăriri de fulger. Liciu spunea povestea cu Drăgan... Alții aplaudau sgomotos, ori cuvântau cu vervă. Gazetarii îmbucau pe furis, zorind la rapoarte. Din toată masa numai cineva eră mai potolit, dus pe gânduri par'că... Ocupase

Conjurația tânărilor turci, cari au ucis mai deunăzi pe Mahmud Sefchet, vizirul armatei turcești, a fost răzbunată cumplit și în-doit. Căpeteniile ei au fost toți trimiși la moarte prin ștreang, ca să servească drept exemplu de intimidare pentru cei, cari ar mai îndrăzni, ca să ridice arma împotriva bărbaților puși la conducerea statului. Între cei spânzurați a fost chiar ginerele sultanului, Damad Salih pașa, care a pășit singur sub furci și și-a pus gâtul în ștreang. Chipul nostru arată tocmai momentul acesta tragic, iar sus în medalion chipul lui Damad Salih pașa.

un loc din colț și zimbiă doar' când Liciu entusiasmă cu glumele lui. La început nu știam cine poate fi? Nu-l cunoștea nime. Însă mă gândeam că trebuie să fie un literat de seamă, că maestrul Iancu îi vorbea des și-l privea cu o nemărginită dragoste. M'am dumirit de grabă.

„E Iosif! El e, nesmintit“. Și într'adevăr eră el. Iosif, ah Iosif!

El n'ar dori să-l recunoască
Pe lume nimeni niciodată...

Așa eră. Sfios ca un sihastru simpatic, cu ochi mari și triști, ca amurgurile de toamnă. Inima îmi zvâcnea cu putere, mă înfiorasem toată. Până atunci, de câteori mi-s'a fost dat să văd vreun scriitor la

care țineam, aproape totdeauna am rămas mai mult sau mai puțin deluzionată. Pe cei mai idealizați scriitori, în realitate sau în fotografie îi găseam puhavi, hrăniți ca niște burghezi, ori dacă nu, aroganți și nesuferiți. Nu așa pe Iosif! Icoana lui întrecea toate fantasiile mele înaripate. El eră chip ideal de poet, cum numai fotografiile din tinereță ale lui Eminescu le mai găseam astfel.

Pe o clipă nu am mai văzut masa cu banchetul. S'au topit toate din jurul meu, în fumuriul unei amintiri par'că. Singur chipul lui Iosif îmi mai rămăsese. Îl vedeam în nopțile lui de veghe, în binecuvân-

tatele lui nopți creatoare, cu figura încununată de aureola unui vis, cu degetele subțiri pe coardele unei ghitări vrăjite, cântând:

Cu pleoapele deschise
Stau și astăzi lângă storuri
Chinuit de aceleași doruri,
Fermecat de aceleași vise,

Până când printre perdele
Între zorile și-anină
Fluturi palizi de lumină
Pe pereții casei mele...

— Nopți de veghe. —

Apoi par'că-l văd întorcându-se cu duiosie spre un chip alb, diafan, de fecioară ce-l ascultă de departe:

Vezi tu, mi-e milă
De-atâta farmec sfânt, ca și de tine,
Ca și de tot ce e frumos pe lume
Și efemer ca nopțile senine!

— Trec nopțile .. —

...Mi se umezesc pleoapele și tresar din visarea ce m'a cuprins. La o masă răsună un toast în cadență declamatorică, Caragiale gesticulează aprins, rostind o sentință, muzica cântă cu înfocare, lumea aclamează. Iar la colțul lui Iosif stă tot retras și tăcut, ca umbra unui ideal din alte lumi. Fără să-și dea seamă, par'că vreă:

Să treacă nebăgat în seamă,
Necunoscut printre mulțime
Ce nici nu știe cum îl chiamă
Pe tristul făurar de rime...

Generalul Ratco Dimitrieff, noul generalisim al armatei bulgare.

Așa l-am cunoscut pe Iosif, cel mai scump cântăreț al visurilor mele de fecioară. Și simt că așa a fost el toată viața: un mare artist sensibil, discret, sentimental și duios, ca un dor fără nădejde, retras și bun ca un copil candid.

Acum cetesc cum, mort în clipa când scumpa sa țară își trăia clipele avântului străbun reînviat, s'a dus la groapă aproape singur, fără cununi, fără strălucire și emoții prefăcute, întocmai după cum se strecurase și în viață. Câțiva prietini doar' dacă au umezit sicriul lui cu lacrimi sincere.

Însă țara nu l-a uitat. În zecile de mii de suflete icoana lui Iosif trăiește și va trăi deapaururi. Regimentele strălucitoare ale Măriei Sale Carol I. trec Dunărea astăzi în accentele divine ale marșului lui Iosif: „La arme“... Și în avântul aceluiaș cântec se vor întoarce biruitori.

Dar mai ales trăiești la noi, poet duios, meștere Iosif! În inimile atâtor generații de cetitoare din Ardeal se vor sălășlui melodiile versului tău dulce, discret și sonor!

Lenița Negrea.

□ □ □

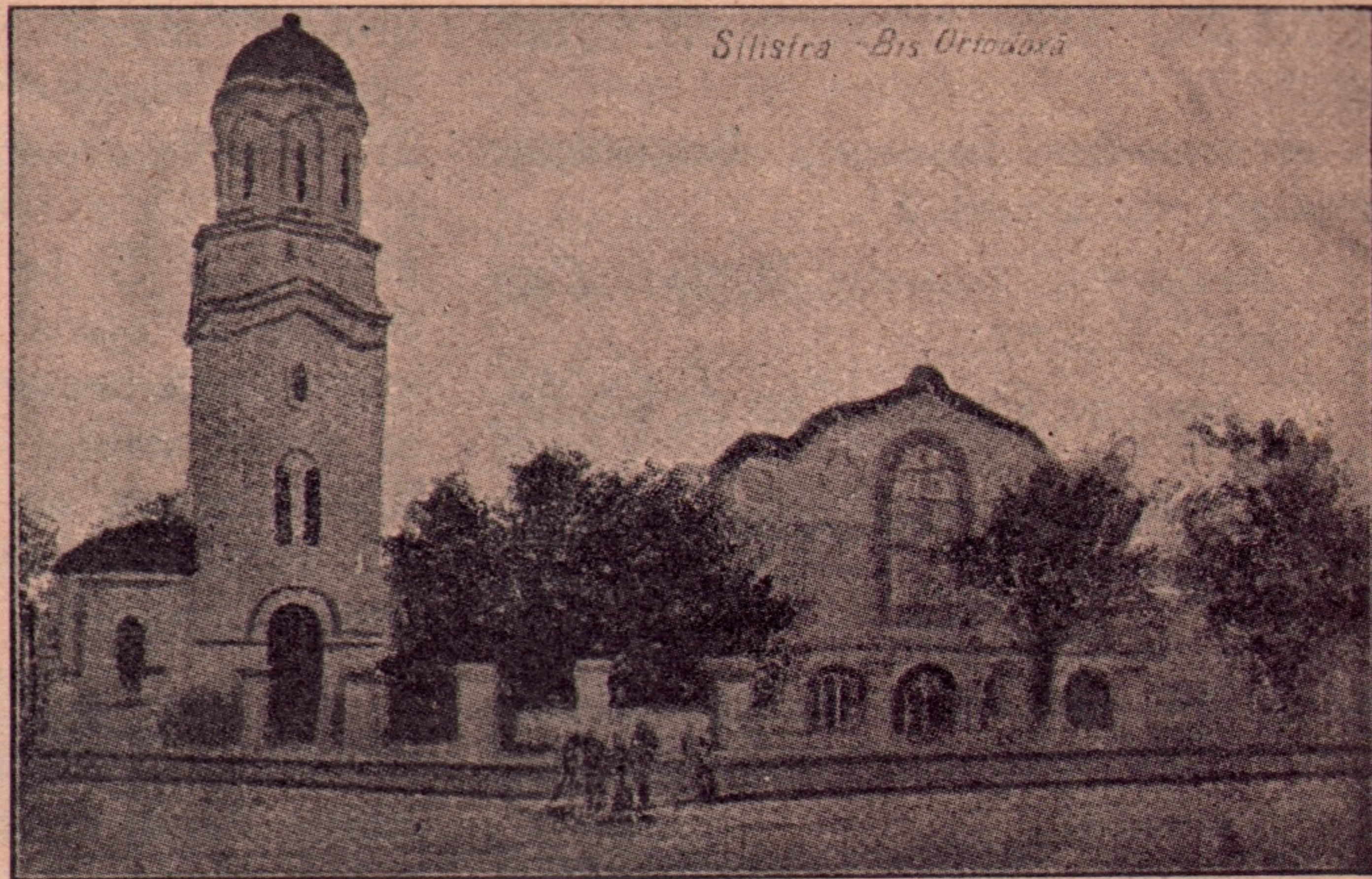
Tipuri din armata Bulgară. Această nenorocită armată e azi cu desăvârșire zdruncinată și incapabilă de orice acțiune serioasă. Vitejia ei dela Adrianopol, Lüle-Burgas și alte lupte s'a spulberat, căci hărțușelile de aproape un an de zile au ruinat și au dus în mormânt pe cei mai viteji oșteni. Azi Bulgaria a chemat sub arme și pe bărbați de 60 de ani, nelăsând acasă decât pe femei și copii. Tineretul a fost nimicuit încă în primul războiu cu Turcii și cei ce-au mai rămas în viață sunt soldați de felul acestora, pe cari îi arătăm noi: oameni oșteniți, bătrâni gârbovi de ani și sleiți în puteri de bătrânețe. Cu astfel de oameni sigur, că nu se mai pot câștiga lupte!

Răvaș de duminică

3/VIII 1913.

Dragă Li,

Te-ai cutremurat desigur și mata când ai citit catastrofa acceleratului de Esbjerg. În taină poate vei fi vărsat și o lacrimă duioasă și-ți vei fi împreunat mânuțele plâpânde, ca să te rogi pentru iertarea păcatelor celor treizeci de morți. Matale ești doar așa de bună și de miloasă, așa de simțitoare și de blândă, că cetind nenorocirea aceasta îngrozitoare a trebuit să fii mișcată în adâncul sufletului și să-ți potolești durerea proprie cu o lacrimă. Eu nu știu dacă este ceva mai nobil în inima matale, dragă Li, decât sentimentul de milă — și nici nu caut s'o știu vreodată, Mie-mi ajunge, că te știu miloasă și iertătoare, căci aceste două calități sufletești pe cari le ai în abundență, înaintea mea te pun mai presus decât zeci de ființe mai frumoase, mai inteligente, mai încântătoare, mai bogate, dar mai puțin bune. Țin să-ți fac mărturisirea aceasta acum, când cetesc și eu întreagă catastrofa acceleratului din Dania și mă cutremur și mi-e milă și mie, care sunt mai înăspriț de lumea dură, cu care convin zi de zi... Morții îngropați pe sub vagoanele greoaie de fer îmi apar mereu înaintea ochilor și par'că le aud vaetele înăbușite și strigătele desnădăjduite după ajutor. Prin sufletul meu trece par'că tot chinul, ce se zbate în sufletul lor în clipele acestea grozave, când la conștiință fiind încă, ei simt minută de minută că sunt urșiți morții, care pune într'un moment sfârșit întregei vieți. O, ce soarte dure-roasă, ce chin, să-ți simți propriul sfârșit, să simți cum te stângi mereu și fără de nădejdea de-a mai putea renaște vreodată. Nu știu, dragă Li, dacă te-ai gândit mata vreodată la moarte și la clipa aceea scurtă, fulgerătoare, când se desprinde pentru totdeauna ceva din trupul nostru și rămânem o grămadă de carne rece, nesimțitoare, ca oricare po-

Vederi din Silistra: Școala și biserica ortodoxă, în care s'a ținut întâia slujbă, săvârșită de preoți români și bulgari, pentru armata română și regele Carol, după ocuparea orașului.

ciumb din marginea drumului. Eu m-am gândit și mă gândesc adesea. Dar n-o fac asta pentruca să mă împac cu moarte de care mi-ar fi teamă poate, și nici c-aș regreta metamorfosa asta prin care suntem urșiți să trecem toți, câți viețuim pe pământul acesta și pe celelalte pământuri pierdute vederii noastre în haos. Nu, dragă Li, nu pentru asta mă gândesc eu la moarte. Ci mă gândesc, ca să-mi potolesc jalea și durerea, care-mi cuprinde în nopți de reverie sufletul rănit și trist. Mă gândesc, ca să evoc mereu înaintea ochilor mormântul, când n-oi mai fi, când nu voi mai putea nici plânge. Aceasta mă înseninează, mă înveselește și în durere, căci mă gândesc fără de voie la vremea, când n-oi mai fi și când n-oi mai putea vedea ochii matale visători și atât de plini de mângâiere și de iubire. Și văd atunci, când mă gândesc așa, că nu-i nici un rezon ca să te zbați și ca să fii trist, că nici cea mai mare durere de pe lume nu-i atât de mare, ca să poată întrece regretul de-a nu mai fi. Vlahuță o spune așa de frumos asta, așa de nimerit, în versul următor: „Nu de moarte mă cutremur, ci de vecinicia ei!“ Da, scumpă Li, de vecinicia neființei, la care gândindu-te, te obicinuești să te împaci cu toate durerile și cu toate năcazurile, pe cari le putem îndulci ori cât ar fi de mari, având aproape de noi un suflet bun și iertător, așa cum îl știu eu, că e al

matale. Pentru asta îți spuneam, că te puni mai presus decât zeci de alte ființe, pe cari le-am cunoscut, mai frumoase, mai inteligente, mai încântătoare, mai bogate, dar mai puțin miloase...

Roagă-te deci, dragă Li, pentru morții de sub vagoanele accelerației răsturnat aproape de gara Bramminge, căci dintre ei unii poate n-au avut pe nime pe lumea asta și n-au cunoscut niciodată mila și mângâierea unui suflet, cum e al matale.

Radu Mărgean.

□ □ □

Expoziția a XI-a internațională de arte din München.

Orașul muzelor și al muzeelor, capitala München, are și de astădată atracția sa specială. În 1 Iunie a. c. s'au deschis iarăș porțile „palatului de cristal“, în care e adăpostită expoziția a XI-a internațională de artă. Numărul contribuenților și a obiectelor expuse, picturi și sculpturi, a dovedit și de astădată importanța cunoscută a acestui centru artistic: numărul obiectelor expuse atinge cifra considerabilă de 3600 cu 1985 de expozanți din toate țările Europei.

Întreaga parte stângă a edificului este rezervată pentru arta germană: „Secesiunea“ și societatea „Münchener Künstler Genossenschaft“ umplu sălile luminoase. Centrul, sub cupola vastă, îl ocupă un bazin mare de apă cu flori și plante acvatice, împrejmuit de sculpturi

alegorice. Rodin și Bauer („Faun durmind“) dau contingentul cel mai valoros.

Aripa dreaptă adăpostește diferitele state europene grupate în săli mai mari și mai mici, după numărul picturilor expuse și dupăcum permite lumina. Toate statele sunt reprezentate afară de Bulgaria, Sârbia și Grecia, cari fiind încăerate în război, se vede că nu au avut timp de a se mai ocupa și de arte.

Pe noi ne interesează mai mult arta română și de aceea m'am și grăbit numai decât la saleta modestă a României așezată între Olanda, Ungaria, Suedia și Rusia.

Întrarea o împodobesc busturile MM. LL. RR. Regele Carol și Regina Elisaveta, executate în marmoră de domnii Storck și Spaethe. Împrejur sunt fotolii cu covoare în stil național românesc. Mijlocul sălii îl ocupă o mesită cu o cutie de sticlă, sub care a aflat loc un album magnific de poezii provăzută cu acuarele de flori de A. S. R. Principesa Maria.

Numărul artiștilor cari au expus, e relativ mare, și picturile premiate destul de numeroase:

Au expus următorii:

Ipolit Strâmbu, București: „Lectură“ și „La cusut“, ambele în ulei.

Otilia Michael, București: „Portretul Maiestăților Lor Regele Carol I. și Regina Elisaveta“, pastel.

Artur Verona, București: „Toamna“ și „Hora“, tablouri în ulei, premiate ambele cu medalia II.

Rodica Maniu, București: „Se-cere“.

Alexandru Satmary, București: „Interior de biserică“.

Constantin Brâncuș, Paris: „Cap de copil“, bronz.

T. Severin, Paris: „Cap de băiat“, bronz.

Ioan Steriadi, București: „Hamali din portul Brăila“, premiat cu medalia II. și reprodus și în colecțiunea catalogului de expoziție. Tabloul „Portul Brăila“ e asemenea dinstins cu medalia II.

Gheorghe Mirea, București: Două portrete, premiate ambele cu medalia I. Unul reprezintă pe un arhiereu din Țară, în plin ornat.

Alexandru Simonidi, Paris: „Portret“, (Dl Tache Ionescu).

Ștefan Popescu, Răducești: „Peisaj de munte“, „Ulmi“, „Înainte de furtună“, în ulei foarte trei și distinse cu medalia II.

Ștefan Luchian, București: „Portretul propriu“, „Flori“, ambele cu medalia II.

C. Petrescu, București: „Portret“.

Chimon Loghi, București: „A fost odată“.

Ioan Iordanescu, București: „Mama cu copil“, marmoră.

Dumitru Paciurea, București: „Sfinx“, ghips.

Afară de aceștia s'au mai expus trei tablouri frumoase de marele artist decedat N. Grigorescu: „Întoarcerea dela câmp“, „Capul unui ovreu“ și „Flori“. Păcat, că plasarea lor într'un colț mai întunecos nu le scoate îndeștul la iveală.

Publicul vizitator e numărös și foarte internațional. Faptul că Românii sunt reprezentați așa de bine, atrage atențiunea streinilor asupra culturii noastre, ceea ce e de neprețuită valoare într'un stat unde grosul publicului nici idee nu are despre popoarele și cultura ce există spre răsărit dela Viena și le consideră ca aflătoare „dahinten in der Türkei“. — Expoziția e deschisă până la 31 Octomvrie a. c.

E. Vancu.

□ □ □

Pictorul umililor.

Cel din urmă eveniment artistic din Apus a fost vânzarea prin licitație publică a tabloului *Bethsabea* de Rembrandt pe prețul de un milion. Presa europeană a pomenit cu

prilejul acesta de vieța plină de lipsuri a marelui pictor olandez, iar în cercurile artistice luminoasa figură a artistului a fost din nou la ordinea zilei. Și în presa noastră din Ardeal a ajuns un ecou al acestor interesante preocupări. Ocupându-ne în acest articol de Rembrandt, revista noastră nu va face așadar, decât să rămână într'o notă de actualitate culturală.

În ziua de 15 Iulie 1606 soția morarului Harmen Gerritz din Leyde, născu un al cincilea fiu. Cine ar fi putut ști atunci că pruncul acesta va fi mai târziu cel mai faimos reprezentant al Olandei? Cum ar fi putut să prevadă însuș Rembrandt că în anul de grație 1906, când o catastrofă fără de nume nimici un oraș de 400.000 de suflete, una din cele dintâi vești care ocoli lumea civilizată va fi pierderea uneia din pânzele lui, pierdere considerată ca o nenorocire mondială? Chiar dacă l'ar fi anunțat un înger — unul din îngerii cari iluminează câte odată umbra tablourilor lui — de această soartă curioasă, de această reîntoarcere la glorie, el încă nu l'ar fi crezut.

Și poate că această viziune a viitorului nici nu l'ar fi impresionat prea tare, căci Rembrandt nu era un ambițios. El nu picta pentru bani, nici pentru glorie, ci numai de dragul de a evoca pentru sine însuș fantomele radioase ale imaginației lor. În timpul vieții lui, pânzele lui nu interesau pe nimeni; puțin câte puțin însă, după moartea sa, ele au atras pe artiștii și pe amatorii tuturor țărilor. Mulțimea a venit la el, care n'a căutat niciodată aprobarea mulțimei. Solitarul din Amsterdam este singurul pictor care-și reprezintă complect patria și neamul în fața omenimei.

Care să fie cauza că operele lui Rembrandt au rămas așa de populare și că niciodată n'au fost atinse de fluctuațiunile modei? Este aceasta numai pentru calitățile lor tehnice? De sigur că nu. Au mai fost artiști în lume cari au pictat tot așa de bine ca Rembrandt. Ei au reprodus poate mai fidel natura. Noi primim cu plăcere această imitare a firii, dar le uităm cu vremea, ori le confundăm cu alte imitațiuni datorite altor penele.

Dar cine a uitat vreodată un tablou de Rembrandt? Cine a confundat vreodată miile de pânze de prin muzee cu una din acele aparițiuni fantastice cari ies din noapte, ca

niște fantome de lumină fixând asupra noastră ochii lor întrebători? Cine a putut uita vreodată, într'adevăr, lumea nouă și misterioasă a lui Rembrandt, revelându-se deodată în mijlocul realităților celor mai familiare și vulgare ale vieții?

Căci creațiunile lui nu sunt niște ființe supraumane și exotice, nici zei mitologici, ci oameni pe cari îi întâlnim pe stradă, în fiecare zi. Interiorurile lui sunt: o cameră aproape lipsită de mobile, o pivniță, o bucătărie, un prag de ușă ori colțul unui târg. Cele ce reprezintă Rembrandt sunt lucruri pe cari le-am văzut de o sută de ori pe străzile orașelor sau satelor. Cu toate acestea, ele ne revelează o poezie, o profunzime, și o splendoare pe cari nu le-am fi bănuțit fără el.

Se pare că în cutare odăiță a intrat un magician care, ca regele Midas, preschimbă în aur tot ce atinge; într'un aur lichid, arzător, într'un aur de toate nuanțele. Raza de soare pe care o plimbă paleta lui Rembrandt peste chipuri și obiecte încălzește, însuflețește, transfigurează totul. În această lumină rară bastonul cerșetorului devine un sceptru, mantaua sa e o purpură iar găurile vestmintelor lui par pietre nestimate. Ori cine intră în pânzele magice ale lui Rembrandt iese transformat. Ovriul, vagabondul, soldatul devin misterioși, biblici, prestigioși. Bolnavii și clienții ospiciilor de săraci se transformă în aparițiuni de Evanghelie, iluminate fiind de neperitoarea sa rază. Muribunzii devin nemuritori. Din realitățile vieții fiul morarului din Leyde distilează subtila hrană a sufletului care se numește: *ideal*.

Iată dar ce ne-a adus Rembrandt: o viziune nouă pe pământ. Și viziunea aceasta a scos-o din cele mai umile realități. Singurile opere cari se desfac din mulțimea operelor similare sunt acelea cari ne descoperă un aspect necunoscut al vieții. Și pentru ca impresiunea aceasta să dureze printre noi, trebuie ca ea să fie universală, adică să iasă din vieța noastră de toate zilele. Acesta este secretul geniului, și mai ales al geniului lui Rembrandt, cel mai mare printre cei mari.

În momentul când a apărut Rembrandt nici unul din marii artiști nu bănuțiau măreția și frumsețea vieții populare. Fiul morarului din Leyde a fost cel dintâi din istorie care părăsi regiunile mitologice pentru a-și

pictă vecinii, prietinii și ticăloșii de pe stradă. În țările de jos, Van Eyck a fost pictorul sfinților, Van Dyck al regilor, Rubens pictorul zeilor — Rembrandt pictorul celor umili.

Nu numai în Olanda, dar în nici o țară din Europa artiștii nu se ocupau de ei. Rembrandt părăsi calea bătătorită. Poteca lui îl ducea către cerșetorii ce merg din poartă în poartă cântând ori plângând, către micii negustori ambulanti, către țărani zdrențuroși, către bolnavi și infirmi, paralitici și mizerabili cari se îngrămădesc în jurul lui Christ tămăduitorul...

Subiectele pe cari le-a scos Rembrandt din Biblie și din Evanghelie sunt număroase, dar ele nu erau pentru el decât un pretext pentru a zugrăvi viața și gesturile umililor din vremea sa. Dar în vremece scenele lui religioase par niște simple scene de moravuri, tablourile cari la alți artiști ar fi niște pânze de „genre“ ating la el o grandoare religioasă.

Așa, faimosul lui *Filozof în meditațiune* aflător în muzeul Luvrului din Paris, este un biet om trăind într'un decor foarte modest. Nimic mai trist și mai gol decât pivnița în care meditează. Dar lumina slabă care străbate prin geam pe fruntea gânditoare a moșneagului și care strălucește misterios în umbră, ne dă o idee despre slabele adevăruri pe cari le poate atinge filozofia în mijlocul mistereleor lumii și ale sufletului. Se vede numai decât că figura aceasta reprezintă „gândirea“.

Dar ceea ce rațiunea găsește așa de greu, credința o găsește fără efort. *Bătrâna femeie cu biblia*, este o imagine a unei ființe fericită în încredința ei. Cartea în care a citit conține toate luminile, toate mângăierile de care are nevoie. În acest tablou ca în atâtea altele, Rembrandt a reușit mai bine decât oricare pictor al lumii să materializeze, ca să zicem așa, sufletul omenesc.

În sfârșit, dacă voiți să vedeți pilda cea mai izbitoare a poeziei cu care Rembrandt a știut să-i inconjure pe cei umili, priviți a sa *Căsnicie de tâmplar*. Nimic mai simplu ca acest subiect. Sub lumina caldă ce cade prin geamul țintuit în plumb, se ține toată familia: tatăl lucrând cu rândeaua, mama dând sânul pruncului ei, iar bunica, întrerupându-și cetirea, ca să-l mângăie. Prin fereastra deschisă se ghicește o câmpie mănoasă și un cer infinit.

Din cerul acesta, de departe, dela o distanță care, cifrată de as-

tronomi îngrozește și halucinează mințile, cade o rază de aur; ea pătrunde în umila locuință, alunecă pe sânul mamei și învelește copilul, ca pe un Isus Christos, cu o aureolă misterioasă.

Raza aceasta, care se întinde apoi pe dușumea ia un nimb aurit, în unire cu raza caldă a intimității omenești, simbolizează și geniul lui Rembrandt. Opera sa așa de admirată azi e luminată de adevărul profund al vieții particulare și de poezia a tot ce e universal! A. C.

□ □ □

Tu șireato...

*Tu șireato, ochi ca tine
Nu mai are 'n lume fată,
Buze moi și trup subțire
Nici pe lumea ceialaltă...
Să te prind odată 'n braț
Să-ți sărut gurița toată
Și să pomenesti în viață
Că te-a strâns flăcău odată.*

Tavi.

□ □ □

Din capriciile firei.

De câteori, urmărind din ochi norii cari se fugăresc pe cer, n'am asistat la scene fantastice cari se fac și se desfac în înălțimi. Întocmai ca Hamlet, am văzut nori în formă de balenă, de lei, de tigri, de bivoli și de monstri inediți. Noaptea, deasemenea, când ne plimbăm singuri prin alei sau păduri, avem impresia că vedem siluete omenești în copacii cari ni se ivesc în cale. Natura ne mistifică adesea ori. Ea desenează chipuri cunoscute și necunoscute. Dar copacii se usucă, norii se topesc și fantaziile ei trec odată cu ele. În stânci însă, ea ne dă impresiuni durabile. După cum fiecare casă are o fizionomie cvasi-omenească, tot astfel stâncile își au expresia lor. Sunt grote cari ascund o madonă sculptată de natură, ca la Adelsberg; draperii de piatră ca la Arcy-sur-Cure; altare cizelate ca la Dobșau.

Înainte de ori-ce însă natura are darul de a sculpta siluete de animale. Provinciile muntoase de pretutindeni au toate curiozitatea lor granitică. La Tregastel în Franța, o ceată de broaște țestoase uriașe par

a ieși din apă. La capul Guardafui, în Anglia, se admiră un imens elefant cenușiu; la Brinham o stâncă ne dă impresia pozitivă a unui rinocer.

O citadelă pare a păzi portul Bastia, din Corisca; dar un leu gigantic izolat în mare, păzește și el orașul. El pare unul din acei lei legendari eșiți din basmele orientale.

Dar mai emoționante sunt stâncile în cari natura a sculptat chipuri omenești. În comitatul Cornouaielas din Anglia, se remarcă un cap de șef indian cu profilul dur, cu privirea ageră. Mai faimos însă e capul „Sentinelei“ din Ladybrand în statul Orange. Adesea stâncă are o formă caricaturală: stâncă „Doctorului Syntax“ dela capul Land's End schițează un cap burlesc și pedant de învățător de sat.

Piatra pare a înmulți cu deosebire capetele de călugări.

Să nu se creadă însă că natura nu sculptează decât capete anonime. Multe celebrități sunt încremenite în stânci. Regina Elisabeta a Angliei își are bustul la Bedruthen Steps; Ludovic XVI. și-l are și el pe al său la Ploumanach; Walter Scott își are statuia la Hoy-Head, iar insula Sein posedă capul creț al lui Alexandru Dumas-tatăl.

Într'o zi, nește turiști din Lyon, sosind la Morult scoaseră cu toții un strigăt în fața imaginii pe care totalitatea munților o oferă ochilor lor. „Împăratul!“, exclamară ei. Amintirea marelui Cesar eră atunci în toate duhurile și în curând fenomenul fu cunoscut pretutindeni. Apariția eră într'adevăr emoționantă: o față palidă cu ochii închiși, aureolată de gloria zăpezilor în maiestoașă seninătate a Alpilor. Faimosul bicorn al lui Napoleon eră desenat pe Muntele Blanc; Stâncile Roșii formau barurile pălăriei și ochii împăratului; nasul e figurat de umărul Muntelui Blanc, iar piscurile lui Mont Mandit desenau gura și bărbia cuceritorului.

Exactitatea și preciziunea acestor aparițiuni de peatră au îmbogățit tradițiile și legendele diferitelor țări. În jurul nenumăratelor stânci în cari s'au modelat forme așa de sugestive,

imaginația de odinioară a creat fabule. Fiecare vizuine e legată în mintea oamenilor de amintirea vre-unei drame.

Dar silueta lui Satan nu lipsește nici ea! La Moncontour, în Bretania, veți găsi călcâiul său pe care l-a imprimat în stâncă sărind peste o vâlcea. O piatră enormă oferă, lângă satul Ehrenburg, o imagine perfectă a capului său cornut.

Cu cât călătorim mai mult în țara fantastică a stâncilor, cu atât mai numeroase se țin legendele în jurul aparițiilor de piatră. Lângă insula Corfu, o stâncă figurează o corabie cu pânze. Cei vechi spuneau că ea este vasul fenician care l-a readus pe Ulyxe în patria sa și pe care Neptun, ca să se răzbune pe el, l-a transformat în stâncă. Dar nici o legendă nu este mai sugestivă decât admirabila fabulă de mai jos, venită din țările celtice.

În acele vremuri îndepărtate se pescuia morunul în largul insulelor bretone. Într-o noapte, pe când oamenii dormeau în fundul bărcilor lor, un vârtej teribil ridică apele mării! Marinarii se deșteptară. Spectacolul eră nemai pomenit. O stâncă despica undele și la spatele ei valurile vibrau de o muzică necunoscută. Cupa ei eră împodobită cu plante acvatice, și în ghenunchi, cu fruntea plină de raze, Sf. Ronan își făcea rugăciunea.

Insula aceasta fabuloasă venea dela Nord, detașată de pe un continent necunoscut, locuit de oameni răi, mincinoși și hoți cari răsuseră în fața bunului sfânt când acesta voi să-i convertească. Sf. Ronan se hotărî să-i părăsească și deodată stânca pe care se află se preschimbă într-o iapă de granit, care se oprî apoi pe vârful rotunzit al muntelui Menez-Hom, unde încremeni sub această formă. Astăzi bretonii își plimbă procesiunile în jurul enormei iepe de piatră care doarme, nemișcată deasupra apelor clocotinde.

Dar câte dintre chipurile ome-nești de piatră nu trec drept nește nenorociți petrificați de mânia cerească pentru păcatele lor.

În Boemia, lângă Elnbogen, într-o vale sălbatecă unde șerpuește Egerul, trăia odată un oarecare Hans Heling, vândut duhurilor necurate. Buzunarele lui erau vecinic pline cu aur și el se făcea nevăzut mai multe zile pe săptămână ca să-și practice farmecele. Într-o zi el se îndrăgosti de o frumoasă țărăncă, dar ea îl respinse și se mărită cu un altul.

În seara nuntei, toți nuntașii beau și mâncau voios. Când ceasul sună miezul nopții, Hans Heling se ivi deodată în mijlocul lor, strigând: „Satan, îți dau sufletul meu dacă îi vei nimici pe toți oamenii aceștia!“ Într-o clipă nuntașii fură preschimbați în stane de piatră. Hans Heling se aruncă în râul Eger care-l înghiți șuerând lugubru, și astăzi îi puteți vedea pe nuntașii împietriți cu mâinile împreunate, în vremece mirele și mireasa păstrează, de două veacuri, atitudinea a doi îndrăgostiți cari se îmbrățișează.

O altă legendă determină cauza pentru care în baia muntelui Saint-Michel în Franța se poate contempla un grup de siluete de piatră de formă omenească. Într-o seară o ceată de oameni beți ce se întorceau acasă blestemând pe Dumnezeu și pe sfinți, fu lovită de mânia cerească. Ei se preschimbară în stane la rândul lor, și astăzi tremură, spune fabula, în valurile reci.

Urcând cursul Rinului să nu neglijați niciodată când veți ajunge la Oberwesel, de a privi printre ruinele castelului din Schoenberg pe „cele șapte fecioare batjocoritoare și crude“ cari, zice Victor Hugo, din pricina răutății lor au fost transformate în șapte stânci prin veacul al zecelea.

Astfel interpretează imaginația omenească numeroasele capricii ale firei. Pe noi nu ne poate interesa însă decât acelea cari au vreo legătură cu pământul nostru și ființele cari îl populează. E foarte cu puțință ca printre nesfârșitele forme de piatră să existe asemănări cu ființe extra-pământești, cu locuitorii altor planete și pe cari noi nu le discernem, după cum nici locuitorii din

Marte, spre pildă, nu acoardă poate nici o importanță stâncilor, nourilor, copacilor lor cari reprezintă vreo vietate aflătoare pe globul pământesc.

D. M.

RÂNDURI MĂRUNTE

Medalie istorică. Un comitet compus din Conon Aramescu-Donici, metropolitul primat al României; C. Alexandrescu, sub-directorul Monitorului Oficial; T. Burada, profesor; Ana Conta-Cherubach, scriitoare; Emil Casimir, colonel-adjutant; Al. Davilla, directorul general al teatrelor și câțiva deputați și oameni de seamă din România, au luat inițiativă pentru a se bate o medalie istorică întru amintirea recuceririi Silistriei, care acu-s 500 de ani sub voevodul Mircea-cel-mare a aparținut tot Țărilor românești. Medalia are pe o față chipul lui Mircea-cel-mare și a lui Carol, cu inscripția următoare: Mircea-cel-mare domnul Ungro-Vlahiei și al Silistrei până la mare, 1386—1418; Carol-cel-mare al României, 1913. Pe cealaltă față a medaliei e o alegorie reprezentând o femeie simbolizând țara, purtând un steag în mână cu inscripția: „Dreptul nostru“, la stânga, iar la dreapta: „Voiește și vei putea“. În dosul femeii, care stă de pază pe pământul Dobrogei cu spada în mână dreaptă, se arată vederea podului de peste Dunăre.

În numărul viitor vom da în revista noastră chipul acestei medalii istorice.

*

Amintiri din războiu. În vremuri, ca și cele pe cari le trăim azi, când la popoarele din Balcani încă tot mai seceră gurile tunurilor mii de vieți de oameni și chiar oastea României e pusă pe picior de războiu — citești cu drag ori ce amintiri, cari îți evoacă scene din luptele pe cari le-a dat în cursul vremii neamul tău. Revocarea aceasta a trecutului glorios te înalță și te însuflețește, te face mai mândru și mai încrezător. Și astfel citim cu drag și *Amintirile din războiul dela 1877 și 78 ale dlui St. G. Sergent*, care acum în a VI-a ediție tipărește aceste suveniruri eroice, deși ca limbă și ca lucrare literară sunt de foarte puțină valoare. Dl St. G. Sergent povestește simplu, fără deosebit avânt și colorit și fără ca să dea amintirilor vreun caracter de lucrare

de artă. Că impresionează totuși și se citesc, se datorește faptului, că citindu-le ai impresia, că înaintea ta stă și povestește un om, care a trăit aievea toate cele așternute acum pe hârtie.

*

La gimnazul de stat din Sibiu după cum se vede din anuarul, ce l'a redactat directorul acestui institut, sunt 55.9% de studenți români, ceea ce face 241 din numărul total al elevilor, care se urcă la 431. Conform legii școlare din 1848, limba de predare în acest gimnaz de stat ar trebui să fie cea românească, fiind majoritatea elevilor români, dar de această nu se ține cont și limba noastră se propune numai ca obiect extraordinar în întreg gimnazul și numai 6 ore din 360 ore, câte se în la săptămână în toate clasele.

*

Nenorocire de tren. În Dania, aproape de localitatea Bramminge s'a întâmplat o îngrozitoare nenorocire de tren. Acceleratul de Esbjerg care venia dinspre Copenhaga a sărit de pe șine și s'a prăbușit în adânc făcându-se numai țandări cele dintâi opt vagoane, cari veniau după locomotivă. Au murit după știrile so-site treizeci de inși, iar răniți sunt peste patruzeci. Între cei morți sunt și mulți oameni de mare valoare, deputați și cântăreți de operă, cari rentorcându-se dela băi, veniau cu acest accelerat în cele dintâi vagoane.

*

E numai om și el! Într'o gazetă streină s'a publicat acu de curând câțiva articoli senzaționali despre Wilhelm II. împăratul Germaniei, ca extras din o carte ce a apărut în Franța din condeiul unei dame dela curtea împărătească germană. Articoli sunt meniți să spulbere legendele despre Wilhelm II. care tocmai acum a fost sărbătorit din prilejul împlinirii a 25 de ani de domnie și a fost preamărit ca unul din cei mai mari domnitori, pe cari i-a avut Germania și ca model de soț și părinte. În cartea apărută se zdruncină această iluzie și se arată că Wilhelm II. e un simplu muritor, ca toți muritorii, plin de păcate, dintre cari unele chiar înăscute.

Cartea aceasta, se spune, că a fost tipărită numai în 300 exemplare și autoarea a trimis-o numai celor mai de seamă oameni din Germania, cari îi sunt ei prietini și cunoscuți buni..

*

Studenți de 16—18 ani voluntari în armată. Însuflețirea cu care

a fost primită acțiunea militară a României, a cuprins nu numai pe cei cari și-au făcut armata, ci și pe băieți tânări de tot, cari sunt încă pe băncile școlii. Studenți de 16—18 ani au început să se scrie cu droaia ca voluntari în armata românească, cerând ca să fie trimiși în Bulgaria. Un caz interesant de felul acesta povestesc ziarele din România, că s'ar fi întâmplat și dlui Bianu, profesor și membru al Academiei române. Împlinind băiatul dânsului 18 ani, a fost întrebat că ce cadou dorește din prilejul acesta. Băiatul a răspuns:

„Să-mi faceți o uniformă, căci vreau să intru ca voluntar în armată“.

Și insistențele părinților, ca să-l rețină, fiind prea tânăr, ca să poată suportă greutățile unei campanii, au fost zadarnice. Bravul băiat s'a înrolat într'un regiment de artilerie și acum e în Bulgaria.

*

Logodnă. Florica Popoviciu și Emanoil Comșa, logodiți.

*

Petrecheri. Tinerimea română din Avrig aranjază reprezentație teatrală, duminică, 3 August n., întru amintirea împlinirii a 25 de ani dela întâia reprezentație teatrală rom. din Avrig. Reprezentația se va da în sala hotelului comunal. Venitul curat se va întrebuința pentru îngrijirea mormântului lui George Lazăr.

— Inteligența din Lancrăm aranjază concert împreună cu producțiune teatrală și dans, duminică, 10 August n., în localul școlii din loc. Venitul curat se va destina fondului ziaristilor români.

*

Un rege fără țară. Emanuil, regele detronat al Portugaliei, care acum umblă în vizită pe la curțile împărătești din Europa, încă tot nu a abzis de nădejdea de-ași recâștiga cumva tronul. De aceea partizanii lui mai încearcă din când în când ca să dea câteun semn de vieță, ca lumea să nu-l uite de tot. Așa mai în zilele trecute în capitala Portugaliei, în Lisabona, ei au încărcat câteva automobile cu bombe și au început a cutreera orașul și să le arunce pe diferite ziduri, ca astfel să pună capăt republicei. Poliția însă i-a prins de grabă și le-a pus capăt îndeletnicirii primejdioase, cu care voiau să restitue regimul lui Emanuil.

*

Cât e un miliard? Despre numerii prea mari, noi, laicii, nu ne prea putem forma o idee curată din pricină, că nu ne putem da seama

despre ceea ce reprezintă ei. Câți dintre noi am rostit de pildă de zeci de ori numărul acesta: miliard, dar în închipuire nu ne-am format o idee clară, că ce reprezintă el într'adevăr. Și reprezintă mult.

Un miliard de franci reprezintă 322.500 chgr. de aur cu un volum de 17 metri cubici. Dacă grămada aceasta de aur am preface-o în sârmă, am putea face din ea o sârmă mai lungă decât periferia pământului. Dacă galbenii de câte 20 de franci din un miliard i-am înșiră pe ață, ca măgelele, am putea face din ei un lanț de 1050 kilometri de lung, iar dacă galbenii aceștia de 20 de franci dintr'un miliard i-am pune unul peste celalalt, am putea ridica din ei un stâlp de 3300 metri. Turnul Eiffel și cei mai înalți munți ar părea pitici pe lângă o columnă de aceasta atât de uriașă. O grămadă de aur construită din galbeni de 10 franci dintr'un miliard ar fi așa de grea, că pentru ca să poată fi mișcată s'ar cere o putere de 6000 de oameni zdraveni. Dacă cineva ar vrea să toarne din grămada aceasta de aur statui, ar putea turna din ea cinci statui în mărimea omului. Atâta reprezintă un miliard în aur. În argint și mai mult. El cântărește 5 milioane de chilograme. S'ar putea face din el 637 statui de mărimea unui om și încărcat în vagoane ca ruzi lungi, ar umplea 500 de vagoane, care s'ar întinde pe calea ferată în lungime de 3 kilometri... Atâta e un miliard!

□■□

H A Z

Atențiune.

Profesorul, care găsește un creion în supă: „A, ce atențiune din partea nevastei mele! Tocmai căutam un creion, ca să fac o însemnare.“

*

Logica unui bețiv.

Unii zic, că vinul dă putere. Eu văd, că cu cât beau mai mult, cu atât mai greu mă țin pe picioare.

*

Un suvenir.

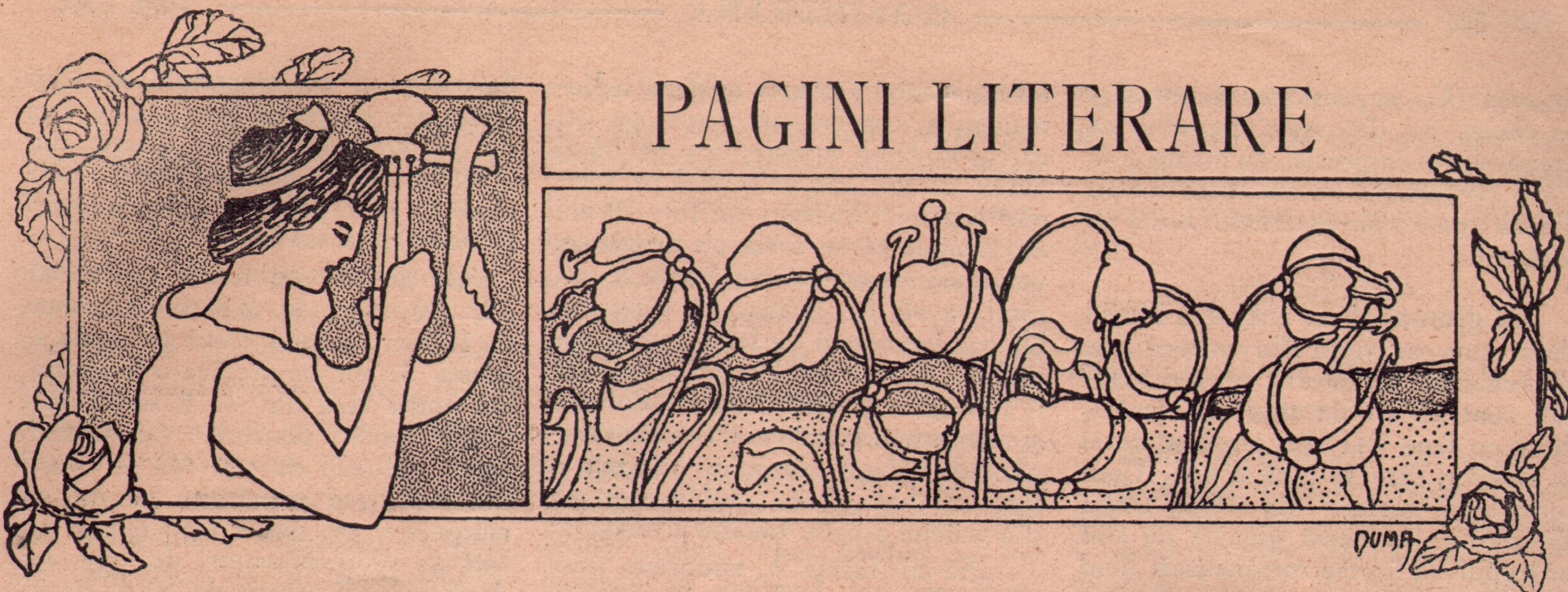
— Ce purtați, doamnă, în medalionul dvoastră? Probabil un suvenir.

— Șuvițe din părul soțului meu.

— Păi, soțul dvtră trăiește!

— Da, dar nu mai are pe cap nici un fir de păr.

PAGINI LITERARE

NECUNOSCUTA

ION DRAGOSLAV

Mă duc la biserică, de o bucată de vreme mă duc numai la aceeași biserică. Mă duc pentru că cred în Dumnezeu, în sf. Treime, în sfinți, îngerii, icoane, înfățișat în tot fundamentul religiunii și credinței noastre. Și sunt fericit că Dzeu mi-a dat darul ăsta de a crede, și fericirea mea n'o împart decât cu acei cari sunt de o credință cu mine și cu cari credința mă înfrățește și mă sfințește sufletește. Și de credința mea n'am să dau socoteală nimărui; nu mă descos cu nimenea și nu primesc dela nimenea nici o părere, nici o contrazicere: fiecare face ce vrea și crede așa cum poate și până unde îi e puterea și-l ajunge mintea. Eu unul știu, că frăția și iubirea n'o poate s'o samene decât credința și religia creștină. Înfrățiți ideile mari, ideile nobile n'au izvorât decât din credință și ea le-a consfințit și le-a făcut să trăiască din tată în fiu, din neam în neam; a domolit firile aspre și a stors deosebirea dela om la om, de neam și de treaptă chiar; a amestecat națiile și a făcut să iasă alte nații mult mai agere și mai tinere.

Și, iată, că prin credință sufletul meu tresaltă de nădejde, de un simțământ că vorbește: „Iubește pe Dumnezeu“ și „Credința ta te va mântui“ scrise până și pe pereții sfintelor locașuri, îmi stau înfipte în minte și îmi dau suflet că îmi vor aduce odată o zi mai bună și mai senină.

Părinții mei m'au învățat să cred și bine au făcut.

Dar nu toate sufletele vor crede ce spun eu; mai ales oamenii de știință exactă și semidoctii nu. Hotărâtoare pentru mine însă e tot biblia și religia creștină. Știința e partea absolut speculativă și pretențioasă și care se reduce la o sumă de cercetări pe cât se poate de amănunțite și de pozitive, pe când religia se reduce la intuiția trascedentală a individului și teoriei (răsplata: binele, răul) și care nu se pot calcula, vedea, decât pricepe, adeseori instinctiv, ca și cum am avea în noi al treilea „eu“ și care ne ajută să pă-

trundem dincolo de firea noastră, unde sunt date deoparte ori ce cercetări, ori ce contraziceri, ori ce premise și chiar logica.

Despărțindu-se pentru totdeauna religia de știință în felul de mai sus, noi nu vom mai avea nici zbu-ciume și tot felul de gânduri și contraziceri, și având ca tip pe Comte și pe Darwin, numai așa vom îndeplini echilibrul sufletesc, dând vorba Mântuitorului: „Ce e al Cesarului, dă-i Cesarului (materia științei), și ce e al lui Dumnezeu, lui Dumnezeu“ (sufletul, partea imaterială – religiei). Și, odată întărit acest echilibru, noi vom izbuti să ne ajutăm cu amândouă nu numai în atingerea scopurilor noastre dar și a conveștii în pace și cinste între oameni.

Așa fac și eu: științificește nu cred decât acele ce văd, ce se pot socoti și măsura și tot ce s'a calculat cu succes și aflat spre mândria neamului omenesc. Îndată ce am depășit de aceste legi, eu nu mai văd nimic, dar simt în mine o putere care socotește și acest ascuns și mă întărește. O putere cu glas de om, care îmi spune lucrurile care-s bune și rele, care mă oprește și mă îndeamnă de a face cutare și cutare lucru, și de care glas mă vor socoti de nebun și copilăros.

Nu sunt nici naiv nici nebun.

Voiu lăsa deoparte origina pământului ca și pe aceea a speciilor și zic că ori cum credința în ceva înalt, în ceva stăpân peste puterile noastre își are stăpânirea ei, unde nu are ce căută știința, și precum în aceea a științei cu *pretențiile* ei, nu are ce căută religia, pe care nu trebuie s'o cântărești cu știința. Marele pozitivist, August Comte, afirmă că noi nu putem crede decât ceea ce putem vedea și calcula cu certitudine, iar dincolo de aceste, în domeniul religiei, nu are ce căută; iar Darwin lucră la „Origina speciilor“ și dumineca se ducea la biserică ca ori ce bun creștin. Poate de nu făcea asta, nu avea curajul părerilor lui, precum cred că n'a avut convingerea celor scrise. Și asupra cărora noi nu avem puțința de a hotărî cu temeinicie nimic, ci rămâne încă pe seama generațiilor viitoare să mai controleze și să-și

dea părerea desăvârșită asupra acestei mari pricini, care se crede azi cu desăvârșire întărită.

Câte odată așa's de năcăjit, că toată firea mea e o mare chinuită, care trece de țărnișă, și adesea am gânduri de o neagră mâhnire. Dar mă duc la biserică. De un cârd de vreme mă duc la una unde se duc femeile ce nu se mărită și fecioarele ce vor să ia un bărbat. Aici e un cor minunat cu o soprană cu un glas de privighitoare. Când intri dai de puțină lume, însă sfeșnicele sunt pline de zeci de lumânări, aprinse de mâni necunoscute, ceea ce-mi face o întipărire puternică și par'că în fiecare lumânare citesc câte un gând, câte o cerere, al cine știe ce suflet turburat și chinuit de unul din dorurile sau năcazurile vieții noastre pământești. Și mulțimea acestor cerșetori ai cerului, o dovedește îndestul zecile de pomelnice pe care preotul la eșirea cu sfintele daruri le citește în mijlocul bisericii: „Ion, Vasile, Maria — și alții — pentru cererea lor; Grigore, Vasilichia — și alții — pentru a le ajuta Dumnezeu să câștige la loterie“ și așa urmează: unii pentru sănătate, alții pentru întărirea căzniceii, o fată pentru măritiș, iar corul de cum pășești pragul, îți sue sufletul în slavă, te ușurează, și fără voe îți simți nervii subsuorilor și a brațelor tremurând de sănătate și-ți lăcrămiază ochii de o taină bună și înviorătoare și-ți spulberă toată mâhnirea. Aici în fie ce duminică sau sărbătoare găsesc două femei, una tânără, naltă, smeadă la față, cu nasul puțin acvilin, boeresc, cu ochi negri și slăbuță la obraji puțin, statura dreaptă și mândră și trupul tăet cu socoteală. E vecinic îmbrăcată cu bluză albă, o pălăriuță cu penaj alb, ceea ce-i dă o înfățișare romanțioasă. Ceealaltă e mai în vrâstă, cu fața la fel și nasul și ochii și mai plină la trup și mai scuță puțin, aduce și câțiva copii cu dânsa, chiar băeți mari de școală, se văd a fi ai ei, că toți sunt smezi. Amândouă sunt evlavioase: aprind lumânări, fac pomelnice, dau liturghii și pomană săracilor. Întâiaș dată m'au privit cercetător și întrebătoare, pe urmă au început să-și zimbească una alteia. Când m'am dus să mă închin, am dat cu ochii de ele și am zărit în ochii celei mai tănăre o scânteiere, oare cum, de ademenire. Nu eră pofta, nici ștregăria, ci o întrebare, o nedumerire amestecată cu o taină pe care nu și-o putea lămuri deocamdată. Eșind au apucat-o pe o stradă strâmtă, iar pașii mei, din o pornire ascunsă, se îndreptară încet după dânsese și am dat că șed aproape de sfântul locaș în o casă mare, cu grădiniță și pomi și împrejmuțată cu grilaj de fier. De atunci o vrajă m'a atras să mă duc numai la biserică aceea, târât și de ciudosa de a ști cine-s femeile și ce rost are acea tânără. A doua oară m'am așezat în acelaș loc, dar de astă dată femeile și-au zimbit cu veselie, iar cu câte dumineci au trecut, par'că credința a făcut o trăsură de unire între sufletele lor și al meu, că au început a mă privi mai prietinos, ba odată dând iar

pe ulicioara ceea, când a fost să intre în curte, am dat pe celalalt trotuar să mă duc în drumul meu, iar cea tânără și-a întors capul ca un chip de ceară din galantarul unui colectiv de bilete de loterie și s'a uitat după mine.

Asta m'a ispitit mai mult să știu cine e, dar mă temeam de adevăr, și am lăsat vremii această apă ascunsă ce duce și aduce din necunoscut vapoare nevăzute pline de fericiri și năcazuri, să facă ea ceea ce eu nu îndrăzneam.

Când într'o duminică, în ziua deschiderii unei expoziții de tablouri, o văd că după sfintele daruri pierd din biserică. După slujbă m'am pornit și eu la un prietin pictor să-mi deie un bilet de intrare. Nu l'am găsit acasă și am luat-o spre salonul cu tablouri. Când pe bulevardul cel mare o văd veselă și chicotind la braț cu un bărbat spătos, negricios la față și cu barbă neagră și cu pălărie mare pe cap, care și el la rându-i eră foarte fericit.

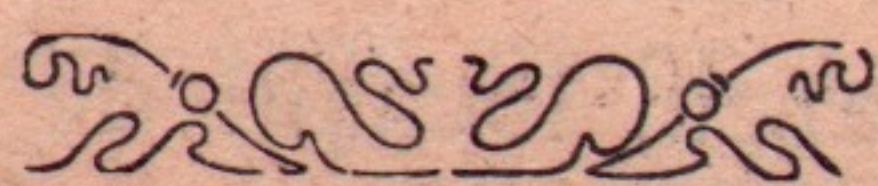
Aoleo! Ce strâmbătură a făcut domniaei, când a dat cu ochii de mine, că și răs și seninătate toate i s'au oprit și a dat loc unei surprinderi amestecată cu o neplăcere, că am dat poate de o urmă de adevăr. Am găcit, și în mine par'că s'a prăvălit ceva, și mi-a mai scăzut inima cu câteva trepte de pe scara visurilor și a nelămuritei ispitiri. Și am răs și am mulțumit lui Dumnezeu, că știu și taina asta. Și am zis: „Ce vrea atunci dela mine? Ce crede că-s eu?“ Totuș căutând în urmă în sufletul meu, am dat, că credința în Dumnezeu, locașul de nădejde și de pace, mi-a lăsat ceva în suflet de apropiere, de vecinătate și de duiosie, ba începusem să o doresc ca pe un prietin scump, pe care nu l'ai văzut de mult, și știi, acum mă silesc să nu mă aprind.

Totuș vreo două dumineci am lipsit. De ce am lipsit nu știu. Începusem să mă cred un caraghios, tot dând cu ochii de femei degeaba. La ce bun? Dumnezeu oprește să iubești femeia altuia și apoi e sfântul locaș unde numai cei nelegați de nimeni au dreptul să-și mărturisească în el iubirea și cu gândurile astea mă credeam vindecată și mi-am zis: „De ce să nu mă duc la biserică? Și de ce nu m'aș duce chiar la aceea? Putem fi frați cu creștinii și fără vre-un dor ascuns“. Și întărit cu astea m'am dus. Aice eră un parastas, mai mulți inși bărbați nevăzuți până atunci în sf. locaș, printre cari și femeile. O femeie de rând veni cu un pachet de lumânări și vorbi nu știu ce cu dânsese. Am înțeles. Nu mult veni și omul cel negricios, cu care o văzusem la braț, și cu alții, și căruia femeile doar i-au făcut o înclinare din cap. Femeia de rând aprinse câte o lumânare și le împărți la unu și la altul prin biserică. Necunoscuta îi vorbi încet să-mi dea și mie o lumânare. Am primit-o. Mă gândeam dacă nu o primeam că aș fi putut să o mâhnesc, s'o jignesc. Și am ținut-o în mână toată slujba, ca pe o floare de aur și par'că în flacăra ei

citeam ceva, o taină, o vieață care îmi spuneă ceva neauzit. La urma slujbei am lipit-o de un sfeșnic și am eșit înaintea tuturor, de teamă să nu creadă că am rămas să-mi dea ceva de pomană. Dar îmi pare rău de ce n'am rămas. Aș vrea acum să se întoarcă ziua aceea înapoi, să-mi dea măcar o lingură de colivă. Poate azi aș fi mai mulțumit în suflet și 'n mine s'ar fi desvăluit altă lume.

Și cu toate astea, inima tot nu mă îndeamnă să știu cine e. Mi-e teamă să nu aflu adevărul presupunerilor mele. O las așa ca un vis, un vis frumos.

De aceea zic, rămâi visule unde te afli și nu te mai munci să afli cine sunt. Vom fi mai fericiți dacă nu ne-om cunoaște, că ți-ai perde toate închipuirile despre mine. Căci nu sunt nimic, nici măcar un șef de cabinet ministerial, ci un biet scriitor, care trăește de azi pe mâne și se hrănește cu visuri neîmplinite, cu visuri de cărți de joc: unul se dărâmă, altul se clădește. Rămâi vis frumos și arde-mi cărbunele din suflet și cu prepusa ta credință dă aripi sufletului meu să te cânte, căci nu vei mai întâlni un altul — te încredințez — care să te dorească cu atâta credință în Dumnezeu și cu atâta dor de poet ca mine. Și de ai pe omul acela și te iubește, rămâi lângă el, că eu mă duc, ceva mă atrage din necunoscut; poate o inimă singuratică, care n'a știut ce e taina pe care ai cunoscut-o, și, frumoasa mea Necunoscută, ține-mă minte, mai mult nu te pot povățui.

Cele mai frumoase versuri...

— Edmond Haracourt —

*Cele mai frumoase versuri niciodată n'au fost scrise,
Flori de vis al căror balsam sufletul l'a respirat,
Glasuri de prin vâi pornite ce pe culmi s'au înălțat,
Zimbete de nălucire, licărire de abise.*

*Spațiul nemărginirii e un haos de poeme,
O grădină de mistere, un exil pe veci ascuns,
Unde niciodată arta cu păcatu-i n'a pătruns,
Dar iubindu-mă acolo vei străbate nu te teme.*

*Într'o sară când iubirea ne va legănă ca 'n vis
În tăcere, în tăcerea nesfârșită, topitoare,
Vino să culcăm alături sufletele iubitoare,
Vino să citești acolo versurile ce n'am scris...*

I. GR. PERIȚEANU

VARĂ

T. MURĂȘANU

Cu ochii copleșiți de-o tristeță ușoară, în dimineața aceea s'a trezit ca dintr'un vis, trecându-și peste geamul strălucitor, mâna albă cu degetele lungi, în cari, de slabe ce erau, îi jucau inelele de aur.

Oftă ușor, mângâindu-și un fir de păr mătăsos, alunecat în dreptul privirilor — și iar se lăsă pradă cuvintelor, cari îi spuneau adevărul, ucigătorul adevăr, că ea în vara aceasta nu va merge la băi...

— De ce să nu meargă?... O întrebau par'că glasuri adânci, curioase, ca înțelegerile stropilor ce cad într'o fântână — și tot ele, cu înfiorări lăuntrice, în frăție cu o pulbere de melancolie par'că — răspundeau: „nu-mi permit împrejurările“.

...Prin umbra geamului acoperit de ramuri miro-sitoare, trecu veselă silueta mititică alui *Puișor*... arătându-și ochișorii negri pe-o clipă, iar în cea de-a doua dispărû sub bolta teilor din grădina împrejmuită cu grilajuri de alamă și cărări prunduite cu nisipuri mărunte...

„Nu, ea nu va merge de-acasă, căci... și urâtul, cu plictiselile-i sfâșietoare, o va topi, nu alta...“

— O, să fi visat ea oare vreodată la „împrejurările cari nu permit?“... Să nu fi visat ochii aceia, cari de câte-ori, de sub podoaba teilor, răsare căpșorul rotund alui *Puișor*, — o străpung, ca două sulii de argint — astăzi...

Dar cine poartă vina? El? — O, nu, pe el n'o să mă descarc niciodată... Și în clipa asta avu o tresărire tainică... Îl vedeă la masa de scris, palid, cu pletele încâlcite și coatele roase... Îi deschide tiptil ușa, fruntea lui se ridică și ochii lui dulci o privesc plini de bunătate..

— Nu, eu nu vreau să merg în vara aceasta nicăiri. Dar în aceeaș clipă un al doilea glas o agrăia — arătându-i departe mănunchiul de prietene, cum se pierd zgomotoase pe terasele strălucitoare de-atâta podoabă — fermecătoare de-atâta melodie ce-o împărăștie orchestrele, la tulpina brazilor încântători.. O stăpânește chiar o vedenie de imagini fugare, are senzația ca și cum ea ar fi plutit pe-o columnă de negură luminoasă, scăldată în albastrul zărilor largi — dar prin o apăsare de buton, o smâncitură bruscă și — deodată s'a rostogolită la vale... A dat cu fruntea de viața — reală, de vremece prietenele ei plutesc înainte, la fel cu un treiunghiu de cocori...

— O, când eră la casa lor, copilă sburdalnică, odinioară... și rămase privind lung un fir argințiu de paianjăn... Crâmpie de cântece favorite în tinerețe; aventuri neuitate pe la băi — și atâtea și atâtea amintiri porniră să copleșescă sufletul — printre toate însă stăruind la suprafață nopțile nedormite și perinile

stropite cu lacrimi, din pricina unor ochi, pe cari azi îi poartă și Puișor...

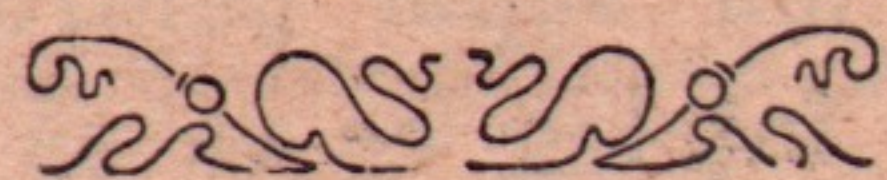
Își desmeardă din nou firul de păr auriu, lunecând în dreptul ochilor, iar cu dosul palmei își sprijini obrazul stâng..

Ușa se deschise ușor și ochii lui o priviră lung, plini de bunătate...

— Ce faci dragă? Dar resgândindu-se repede, nu mai așteptă răspuns, ci ca pătruns de aceeași tristețea copleșitoare se alipî alături.

Pe fața lor se rostogoli o lacrimă, ca o scânteie ferbinte, cuprinzându-se cu drag...

Ș-amândoi rămaseră apoi tăcuți, cu capetele proptite, sorbind cu ochii într'o formă, prin geamul luminos, pe Puișor, care se chinuia să tragă, de sub umbra teilor, pe *Piticu* strașnic încins c'o frânghiuță de mătăsa pe la grumazi...

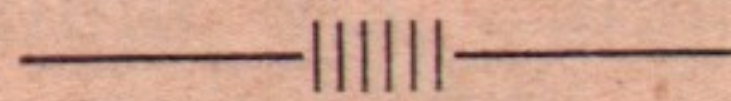

Cântec

*Spune-mi n'ai văzut vreodată
De pe prispa ta bogată
Cum treceă cântând spre sară
Călător pe drum de țară!?*

*Nori de praf stârnind pe cale
Se duceă cântând de jale,
Tu mi-l însoțiai cu dorul...
— Eu fusesem călătorul!...*

Z. BÂRSAN

SINGURĂ...

IRINA G. LECCA

E naltă, uscățivă, cu fața cât pumnul, cu pieptul ca o scândură. Vârsta, ca de șaizeci de ani. Răspunde printr'o mișcare scurtă și repetată a capului la plocnul adânc, încetinel și respectuos al cunoscuților.

O prinsese după-amiaza asta frumoasă de vară în pervazul ferestrei. Și, cu ochii dela unul la altul, la grupurile tinere ce purtau cu ele suflare de vioșie și viață, se pomenește visând... La ce?... La dansa de azi, de ieri, de demult... La anii cei trecuți din greu, în nevoie, în dorinți niciodată îndeplinite... La anii cei cu priviri naive de copil, ori la acei când închipuirea de fetișoară înalță castele, ori la acei când inima de optsprezece ani bate mai pripit, pe când obrații se îmbujorează de un vis...

Se vede înaintea altarului...

Și de atunci?... Grijă, muncă fără odihnă, zbu-cium, iar grijă: să strângă, să agonisească, să-și fe-rească cel puțin copiii de îngenunchierea sărăciei! Și au pus ban lângă ban de au făcut francul, și franc lângă franc de au făcut rubla, și rublă lângă rublă de au făcut grămada... Întorcând capul, cu pleoapele strânse, dela orice fărâmiță de ispită, cât de puțin costisitoare...

O, par'că se vede alături de el, alipiți tot mai tare, îndoind energia, însufleșiți de aceeași hotărâre, cu cât în cale furtuna nevoii pareă mai înverșunată asupra lor.

Și-au izbutit!

Un gest de triumf îi dă ceafa pe spate: au izbutit! Lux, onoruri, copii fericiți, la casa lor. *La casa lor...* oftează bătrâna și bărbia îi cade în piept: din lumea lor de strălucire, ce rar își amintiau de ea!

...Forfota din stradă devenise rară, tot mai rară. De mult e liniște. Cenușul amurgului se întetește din ce în ce, pânăce, în sfârșit, își trage de seamă bătrâna că e târziu, că e noapte, că ceasul mesei a trecut de mult, că de un timp cinează singură, singurică: de când el e „om cu vază“.

Oftează din nou bătrâna, întorcând încetișor obrazul spre odaie. Colțurile gurii cu desnădejde cad în jos și ochii i se 'nvârt jalnic în orbite, ridicându-se, ori coborîndu-se, ori învârtindu-se, abia oprindu-se asupra scumpetelor odăii frumoase. La ce-i sunt bune toate? La ce-i sunt bune, când cei meniți să se desfele în belșugul acesta lipsesc mereu și numai dansa par'că e pusă să păzească comoara?

Ce înfățișare o îi având, printre lucrurile nouă, sclipitoare și vesele, chipul cel ofilit și trist de femeie bătrână?

O jale cumplită îi încleștează inima... Îi pare rău... Îi pare rău de zilele de lipsuri, de zilele de zbu-cium, de zilele de grijă, îi pare rău, mai presus de toate, de clipele cele mai grozave chiar, dar în care se sorbiă nouă putere, nouă vioiciune la izvorul speranței.

Acum la ce ar mai aveà de sperat?... Și cu ce vlagă să mai pășească înainte, când din depărtare n'o mai atrage licărirea aceia așa de împuternicitoare?...

Adânc și întretăiat răsufă acum.

Pe fereastra deschisă năvălește vânt căldicel, cu miros de trandafir, atingând desmierdător obrații bă-trânei, care nu-i mai pricepe farmecul.

Sonet

*Duioase gânduri vin să-mi împresoare
Ființa visătoare și 'ntristată
Și 'n ochi o lacrimă ferminte mi s'arată,
Cum plâng încet trecutul care moare.*

*Cât de frumos a fost de mult odată!...
O primăvară împânzită 'n floare
Cu cântece și murmur de izvoare
Și cer senin și firea parfumată...*

*Și azi... mă uit și plâng, căci vântul poartă
C'o dureroasă tristă tânguire
De pretutindenii valuri frunza moartă*

*Și-atâta jale și regret cuprinde
Întinsul cer cum norii și-i întinde,
Să 'ngroape 'n ei senina mea iubire.*

D. NEGRINESCU

FLOAREA BETULIEI

ROMAN DIN EPOCA ASIRO-BABILONIANĂ

DE: STEFAN LĂZĂR.

TRAD. AUTORIZATĂ DE: ALEXANDRU CIURA

XXXVII.

— 26 —

Liniște!...

Tabăra babiloneană răsună de cântece, toată lumea chefuie. În cortul lui Holofern dansau cu toții aprinși și ludita eră în fruntea dansatorilor, cu piciorul ei ușor, cu mlădierile ei amăgitoare.

— Îngeri plutesc în dansul ei! — strigă Holofern răgușit, bătând tactul cu palma.

— Demoni rânjesc în dansul ei! — șopti Bilbo și se cutremură de frumuseța femeii, a cărei păr minunat se despletise în vălmășala jocului, revărsându-i-se pe spate ca un scut de bronz.

Ochii ei ardeau în lumini de fulgere, fața ei strălucia împurpurată sălbatic, liniile trupului i se mlădiau ca șerpui, în vârtejul nebun. Rămaseră cu toții înmărmuriți, căci toată înfățișarea ei extraordinar de fascinantă, piciorul, mijlocul, sânii, brațele exprimau în aceeași vreme pudoare feciorelnică și destrăbălare nebună.

Eră frumoasă!

Eră inger și demon; eră femeie cu adevărat.

Dobele sunau, harfele își amestecau sunetul coardelor cu tânguital citerei. Ritmul fluerilor și al goanelor eră tot mai repede, jocul eră tot mai sălbatec, deodată se liniști totul, ca după o vijelie mare... se apropie fragedă și zimbitoare de scaunul de aur alui Holofern, ale cărui mânere înfățișau capete de lei împodobite cu perle.

Holofern ridică paharul plin, închină fericit în sănătatea luditei, îl goli dintr'un resuflet, apoi asvârli paharul și privi încruntat înainte-i.

Cuvintele îi răzbăteau greoaie, ca un suspin înfricoșat:

— O, pentruce nu sunt Dumnezeu?! Fie de mii de ori blăstămată ursita mea, pentru ce nu sunt Dumnezeu!... Aș vindecă atunci toate rănile și toate suferințele, ce le-a lăsat în urmă-i nefericitul Holofern.

Râdea și plângea în aceeași vreme, ca tunetul cel întunecat.

— Mărire ticăloasă... Tu îți durezi aripile tale luminoase din jale... Îți iei ființa din sângele milioanei și noi te urmărim gâfăind. ...Aripile tale sunt înmuiate în jalea milioanei... Mărire ticăloasă, tu soră a Morții, ce preț ai?... nu prețuești nimic... ești un blăstăm, ce strălucești deasupra capetelor noastre... — și izbi cu pumnul lui de fier:

— ...învremece sufletul i se zbate înlăuntru, în muștrări de conștiință...

Eră obosit de lupta lăuntrică, apoi începă să râdă cu amar:

— Dar ce vorbesc? căci numai acela e fericit, care n'are suflet, nu-i așa, bunul meu Thartan?

Acesta își ridică ochii tulburi de beătură.

— Întreabă-l pe Rabsaris, el știe mai bine.

Rabsaris se sperie și întrebă bâlbâind:

— Pentru ce stăpâne? Doar sufletul e bunul cel mai înalt, fără care omul nu ar mai fi om.

— Tu ești un om cum se cade și luptător de seamă, tovarăș plăcut și totuș te gândești în fiecare zi: ce bine ar fi să ajung eu în locul lui Holofern... M'ai și răsturnă și m'ai călcă în picioare...

— Stăpâne!

Holofern făcă semn, să nu se scuze și răsă vesel:

— ...Dar asta nu se poate, Rabsaris...

Bilbo stă la picioarele lui, ca un câne credincios și aprobă și el, că nu se poate.

— Și nici nu mă supăr pentru asta iubitul meu comandant, căci eu înțeleg ce va să zică setea de mărire... Tu nu ești mai rău ca Thartan și ceialalți, sau ca mine. Nu vorbi! Cunosc sufletul oamenilor... și văd lucrurile foarte clar...

Bilbo se ridică:

— Numai sufletul meu nu-l cunoști și al acestei femei frumoase.

— Le cunosc și pe acestea... dar tu du-te și te culcă, ori dacă rămâi aici, să nu-ți mai aud gura.

Apoi strigă vesel:

— Domnii mei, să bem, căci vinul dispare din cupe, ca mila din inimile oamenilor... Vagao!

— Poruncește!

— Toarnă, fătul meu... De mult n'am beut atâta și îmi cade așa de bine... Hm, îmbătrânim, prietine... toarnă.

Își întoarse ochii obosiți, tulburi de orgie, spre ludita.

— Iar tu pleacă-ți capul tău frumos pe umărul meu și harfele să sune încet-încet... liniște!... ca o muzică de nuntă ce răzbate din depărtări...

Își mai ridică odată capul privind-o pe ludita în ochi.

— Iubești-mă tu cea mai dulce între femei?

— Sunt a ta cu trup, cu suflet... — răspunse ea încet.

Ludita își plecă capul pe umărul lui. Muzica se auzia de abia, Thartan făcă semn să înceteze ori ce zgomot, ca să nu conturbe nimeni vorbele, pe cari le rostiă Holofern, adormit pe jumătate.

— Mă iubești... și eu te voiu duce departe... în vestitul și minunatul Babilon... aici te așteaptă palate de marmură... mărire și pompă... mii de sclavi... ce dulce e... mirosul... părului tău... Sufletul meu e zăpăcit... M'a cuprins o plăcere copleșitoare... Asta e iubirea!... și... trupul meu pare că e... din fier sau din stâncă... e îngreunat... dar totuș e bine să trăiești așa... când ești mort pe jumătate de plăcere... Numai inima

bate... arde ca o lume aprinsă... pentru cineva... pentru tine... deapururi... scumpa mea... Iudito...

Suspina, capul îi căzù pe umăr și adormi cu un zimbet dulce și fericit...

XXXVIII.

Credință.

Aceasta erà clipa hotărâtoare, pe care o așteptau cu nerăbdare, două ființe: Iudita și Bilbo. Ochii Iuditei scânteiază de o bucurie inconștie, în vremece ochii nebunului exprimau o teamă adâncă și conștientă.

Ochii Iuditei spuneau: ei, Bilbo, a adormit... și privirea lui Bilbo răspunde: a adormit, dar eu veghez...

Thartan se ridică:

— Domnilor, dacă nu vă supăr, să mergem în cortul meu. Să-l lăsăm pe Holofern singur; el a beut mai mult ca oricând și l-a cuprins oboseala. E un somn greu acesta, trebuie culcat, ca să se recreeze din amețală — observă Tompar, — dar îngăduie ca eu să mă duc în cortul meu, căci sunt bătrân și nu mai pot suporta chefurile.

— Vino cu noi... — îl rugă Thartan.

— Vino cu noi și vom chiemă și pe principii — zise Rabsaris, care ațipise până acum și erà pe jumătate recreat.

Și se îndepărtară toți trei, numai Bilbo rămase păzindu-și stăpânul, care durmiă adânc pe umărul rotund al frumoasei femei.

Dupăce eșiră și harfiștii, Thartan zise încet:

— Vagao... culcă-l frumos.

— Da, zise păharnicul și se duse în fundul cortului ce erà despărțit cu un vâl, ca să-i aștearnă lui Holofern peste noapte.

Thartan se reîntoarse în cort, apropiindu-se de Iudita:

— Noapte bună, frumoasă femeie...

— Noapte bună, comandante.

— Dacă nu te superi... când zeul Sin se acopere în plapoma norilor, dacă m'ai primi... ca oaspe... în cortul tău...

Iudita îl măsură cu o privire rece și își întoarse fața.

Thartan se rușină foarte mult și zise confuz:

— Iartă-mă... N'am voit să te vatăm...

Se plecă cu adâncă reverință și ieși.

Vagao ieși din dormitor și privi fix la Iudita:

— Tu rămâi aici...

Iudita răspuse cu un gest afirmativ și Vagao intră în dormitor, să acopere așternutul de mătasă alui Holofern cu cea mai frumoasă plapomă.

Erau numai trei acum: Holofern, Iudita și Bilbo. Acesta se tîri pe pământ în fața ei privind-o cu o ură nespūsă. Ea îl întrebă speriată:

— Ce vrei?

Bilbo îi răspuse stăpânindu-și furia:

— Du-te în cortul tău și păzește-te de mine... eu știu cine ești.

— Cine sunt? — zise ea speriată.

— Ai venit ca să-l ucizi... — șopti nebunul cu o liniște prozavă.

— Eu?...

— Tu. Dar iată acest pumnal — continuă el șoptind răgușit, — te omor dacă te apropii de el cu gânduri rele.

Femeia se înspăimântă de hotărârea infernală ce se reflectă din privirea nebunului.

— Da! Eu stau de veghe, degeaba ești tu vicleană, cuminte și îndrăzneată ca un șarpe... eu veghez, Iudito.

O amenință cu pumnul, arătând pumnalul, apoi se retrase la locul său, ațintindu-și ochii verzui asupra lui Holofern.

Vagao se reîntoarse din dormitor.

— Să-l deșteptăm pe stăpânul oștirilor cu grije.

Îl scutură:

— Stăpâne!

Iudita încă îl clătină: — Holofern!

Vagao șopti:

— Doarme adânc... Dar tu pentruce ești așa de palidă, tu floare între flori?

Iudita zise, arătând spre Bilbo:

— M'a supărat.

— Ia seama Bilbo, căci acum nu tu ești favoritul.

Ochii lui Bilbo fulgerau, voi să răspundă, dar

Vagao se întoarse spre Holofern.

— Stăpâne, am așternut patul...

Și îl clătină puțin.

— Holofern! — îl strigă și Iudita, cu glas moale tremurător.

Și Holofern se trezi la atingerea ei...

— Stăpâne, Doamne...

— Lăsați-mă... — mormăi el răgușit.

— Am așternut patul de mătasă.

— Bine... bine...

Iudita îi șopti:

— Sunt și eu aici stăpâne... sunt lângă tine...

Holofern se trezi.

— Tu ești?

Îi cuprinse gâtul și o îmbrățișe, apoi observându-l pe Vagao, zise:

— Du-te Vagao și culcă-te. Și eu mă culc. Iudita rămâne cu mine, ca să vegheze asupra visurilor mele...

Observă apoi pe Bilbo.

— Tu ce cauți aici? Și unde sunt ceialalți?

— Ceialalți s'au dus și eu am rămas aici, ca să veghez asupra visurilor tale...

— Du-te și tu în cortul tău. Lăsați-mă singur și nime să nu intre aici!

— urmează —

Cărți primite la Redacție:

St. G. Sergent: Amintiri din războiul dela 1877—78. Prețul cor. 2.—

Dr. Vasile Bologa: Anuarul școlii civile de fete a „Asociațiunii“ din Sibiiu.

Anuarul școlii diecezane civile de fete din Arad.

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE RETRIMIT

„Trei dar una toate sunt“, nu face pentru revista noastră, care oferă cetitorilor săi numai lectură aleasă și distractivă. Poezia dtră, din punct de vedere literar e slabă, dar afară de asta e și foarte mistică și greu de consumat pentru noi; deci nepotrivită. Cercați-vă norocul în altă parte — cu astfel de versuri.

I. C. „Dorul meu“, adecă a dtră, va rămâne un dar neștiut de cetitorii noștri, căci în haina în care l-ați îmbrăcat, nu poate fi primit de public.

I. Ch. Regretăm foarte mult, că nu vă putem face atâta plăcere, ca să publicăm versurile dtră. Sunt prea simple, prea puțin artistice și asta ne împedecă, să le dăm publicului nostru cetitor. Cercați-vă norocul în altă parte, la ziarele noastre populare, de pildă, și poate veți găsi intrare.

Ca conducător
de LIBRĂRIE

află aplicare momentană în

„LIBRĂRIA NAȚIONALĂ“ S. BORNEMISA

DIN ORĂȘTIE

un tânăr priceput în afaceri
de librărie, — ori și un

absolvent de școală comercială,

serios și muncitor. ■ ■ ■ ■

Reflectanții să se înștiințeze în scris până în 10 August n. comunicându-și pretenziunile și eventualele atestate și scrisori de recomandație.

RECLAME ȘI ANUNȚURI

se primesc la administrația
revistei „Cosinzeana“

CU PREȚURI MODERATE

Noua lege militară

Din multele legi, ce s'au adus în ciclul parlamentar de acum, una dintre cele mai de seamă e fără îndoială: *legea militară nouă*, care prescrie schimbate în multe privinți legăturile cetățenilor cu armata. Cum fiecare cetățean începând cu 18 ani și până la 42 are strânse legături cu aceasta, — „Librăria S. Bornemisa“ a făcut un bun serviciu dând în mâna publicului:

Noua lege militară

în traducerea pe înțeles a dlui sublocotenent Al. Hamat. Cine dorește se afle, că *noua lege militară* ce favoruri acoardă, cu ce motive se poate cere serviciul de 10 săptămâni, apoi dreptul de voluntar și altele, aici le găsești pe toate tâluite și însoțite de câteva modele de rugare — așa că nu are nevoie să ceară dela unul și dela altul informații cari de multeori sunt greșite, — căci aci le află pe toate.

Cartea costă franco 2 coroane. Se poate comandă la „Librăria S. Bornemisa“ în Orăștie.

„Librăria Națională“ S. Bornemisa

Orăștie—Szászváros

Cele mai noi
cărți literare!

Dragoslav: Volintirii, nuvele, cor. 1·80
Eftimiu: În temnițele Stam-
bulului ” 0·40
General Al. Cand. Popescu:
Războiul neatârării ” 3—
A. Lupeanu: De vorbă cu să-
tenii ” 0·70
Rodica: Carte de bucate ” 3—
Dr. Grünfeld: Viața sexuală ” 1—
Dr. Sterian: Cum putem mări
cantitatea de viață ” 1·50
Demetriad: Visul lui Ali ” 2—
Demetrescu: Începuturile ome-
nirii ” 0·50

V. Eftimiu: Cocoșul negru . cor. 2·50
A. Cazaban: Între femeie și
pisică, nuvele ” 1·50
E. Lovinescu: Aripa morții,
roman ” 1·80
G. Ionescu-Sisești: „Călător“,
impresii ” 1·50
B. Dumbravă: Pandurul, roman ” 3—
Locusteanu: Cincizeci figuri
contemporane ” 2·50
Apostolescu: Istoria literaturii
moderne ” 0·20
Ion Agârbicean: Schițe și po-
vestiri ” 2—

Cele mai noi
cărți literare!

Pentru porto să se trimită deosebit 20 bani de-o carte. Comandele se execută cu cea mai mare promptitudine. Librăria e provăzută cu un bogat depozit de cărți literare, și la dorință procură și cărți cari îi lipsesc. Mai are mare depozit și de hârtie de cancelarie și pentru scrisori, cerneală și recvizite școlare. Cereți catalogul gratis și franco.